

3. Ігор Шиденко. Галузевий державний архів СЗР України / Щодо діяльності спеціальних служб гітлерівської Німеччини на окупованій території України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://szru.gov.ua/index_ua/index.html%3Fp=3154.html

Турчинська А.Н.

студентка,

Національний університет «Львівська політехніка»

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ЇХ ДІЯЛЬНІСТЬ

Міжнародні організації (далі МО) можна віднести до числа найрозвиненіших механізмів регулювання відносин на міжнародній арені. Зростаюча кількість, вплив та активність міжнародних організацій вважається одним із визначних аспектів міжнародного розвитку.

Розвиток та розширення кількості міжурядових організацій може різко вплинути на різноманітні політичні та міжнародні процеси, тому, вивчення авторитетності держави в МО допоможе зрозуміти можливість країн учасниць МО впливати на рішення самої організації, і, як наслідок, на усю міжнародну спільноту.

Метою дослідження є аналіз ролі міжнародних організацій на міжнародній арені, особливостей процесів прийняття рішень в МО та визначення сили впливу країн на діяльність міжнародних організацій за допомогою політичних індексів.

Міжнародні організації – це об'єднання трьох або більше держав, або ж міжурядових організацій, яке спрямоване на вирішення спільних проблем чи організації проектів. Співробітництво в межах МО здійснюється в політичній, економічній, культурній, правовій, науково-технічній галузях. МО, зазвичай, мають власну систему органів, прав, обов'язків, автономну волю – її обсяг визначається державами-членами МО – які є похідними правами та обов'язками держав [1].

Для проведення дослідження було обрано такі міжнародні організації – Рада Європейського Союзу (далі – ЄС), Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) та Виконавча рада Міжнародного Валютного Фонду (далі – МВФ).

Європейський союз – це МО, яка об'єднує 28 європейських країн з метою забезпечення миру та процвітання громадян в рамках об'єднання на основі схожих економічних, політичних та соціальних цілей. Рада Європейського Союзу (або ж Рада Міністрів) це один із двох законодавчих органів ЄС і один із семи інститутів ЄС. До складу Ради ЄС входять 28 міністрів урядів країн-членів ЄС. Також в Раді ЄС бере участь єврокомісар (але він не має права голосу) [2].

ООН – це універсальна МО, яка була створена з ціллю підтримки миру, міжнародної безпеки та розвитку співробітництва між державами. Відповідно

до Статуту Організації Об'єднаних Націй, Рада Безпеки ООН це орган, який несе головну відповідальність за підтримку миру та безпеки в світі. Рада Безпеки була створена у 1946 році. Рада Безпеки відіграє провідну роль у визначенні наявності загрози миру або ж актів агресії [3].

Міжнародний Валютний Фонд – це МО, метою якої є сприяння міжнародній фінансовій стабільності та співробітництву в валютно-фінансовій сфері. Виконавча рада МВФ займається широким колом як політичних, так і адміністративно-оперативних питань, сама вона приймає рішення про надання кредитів країнам-членам, здійснює моніторинг за їх політикою валютного курсу [4].

Проведення обрахунку ваги голосу держав-членів МО було проведене за допомогою ціни Шеплі та індекса Банжафа. Ціна Шеплі та (або) індекс Банжафа найчастіше використовуються для визначення сили впливу країни на прийняття рішень.

Множину країн, що входять до організації можна позначити $I = \{1, 2, \dots, n\}$. Елементи цієї множини називаються гравцями, будь-які гравці можуть об'єднуватись та утворювати коаліції $S \subset I$. Коаліцію, що не містить жодного гравця, називають порожньою \emptyset , а всі гравці спільно утворюють повну коаліцію. Вага або ціна коаліції $v(S)$ дорівнює величині найбільшого доходу, який гарантовано може отримати коаліція в умовах даної гри.

Одним із способів визначення ціни кожного гравця є ціна Шеплі [5], яка обчислюється за формулою

$$\Phi_I[v] = \sum_{S \ni i} (\gamma(s)[v(S) - v(S \setminus \{i\})]),$$

$$\text{де } s = |S| \text{ і } \gamma(s) = \frac{(s-1)!(n-s)!}{n!} [5].$$

Дещо інший підхід до оцінювання сили гравців запропонував Банжаф [6]. За його методикою для обчислення ваги гравця, враховується його участь у процесі прийняття рішення. При цьому беруться до уваги всі можливості голосування з позитивним і негативним результатом і підраховуються всі ті, коли участь чи не участь гравця змінює результат на протилежний. Індексом Банжафа i -го гравця називають число:

$$\beta_i = \frac{b_i}{\sum_{j=1}^n b_j} [6].$$

Отже, провівши обрахунки за допомогою індексу Банжафа та ціни Шеплі було проведено оцінку голосів держав-членів Виконавчої ради МВФ, Ради ЄС та Ради Безпеки ООН. В Раді ЄС найбільшу вагу голосу мають Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія, Іспанія та Польща, що дозволяє їм значно впливати на діяльність Європарламенту, особливо, якщо ці країни об'єднуються в коаліцію.

У виконавчій раді МВФ найбільшу квоту мають представники США, Японії, Китаю, Німеччини, а також два представники груп країн – Ентоні де Ленной (в групу входить 14 країн) та Карлос Хуртадо (в групу входить 8 країн). Усі країни Ради Безпеки ООН мають однакову вагу голосу, хоча це не зовсім

так, адже в Раді існує таке право, як право «вето», яке забезпечує країнам-засновницям ООН не допустити прийняття невігідного для неї рішення, що значно знецінює голос країни, яка не є постійним членом Ради Безпеки.

Список використаних джерел:

1. Міжнародні організації: Навчальний посібник / За редакцією Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 288 с.
2. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://coe.mfa.gov.ua/ua/documents/statute>
3. Статут ООН від 26 червня 1945 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.un.org/ru/charterunitednations/index.html>
4. Статут Міжнародного Валютного Фонду від 22 липня 1944 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_921
5. Banzhaf J.F. Weighted Voting Doesn't Work: a Mathematical Analysis // Rutgers Law Review, 19. - 1965. - P. 317-343.
6. Shapley L.S. Method for Evaluating the Distribution of Power in Committee System / L.S. Shapley, M.A. Shubik, American Political Science Review, 48 – 1954. – P. 787-792.